

Kokkuvõte 2018. a kohta

Haridus- ja sotsiaalasutuste valdkond

2018. a oli Terviseameti Põhja, Ida, Lõuna ja Lääne regionaalosakondade (RO) järelevalve all olevaid tegutsevaid objekte haridus- ja sotsiaalasutuste valdkonnas kokku 2115. Kontrolliti 1394 objekti ehk 66 % tegutsevatest objektidest.

Kokkuvõte ei sisalda tervishoiu- ja kinnipidamisasutusi toitlustavate objektide statistikat. Koos tervishoiu- ja kinnipidamisasutusi toitlustavate objektidega (kokku 67) oli tegutsevaid objekte haridus- ja sotsiaalasutuste valdkonnas kokku 2182.

Jätkus ametialane suhtlus kohalike omavalitsuste, linnavalitsuste, tervishoiukõrgkoolide, laste- ning sotsiaalasutuste juhtkonna, ministeeriumitega, Sotsiaalkindlustusametiga, tervisenõukogudega, Tööinspeksiooniga, Päästeametiga, Õiguskantsleri kantseleiga, Veterinaar- ja Toiduametiga.

Tegutsevate objektide arvu regionaalosakondades kajastab Tabel 1.

Tabel 1. Tegutsevate objektide arv regionaalosakondades

Asutused	IDA RO	LÄÄNE RO	LÕUNA RO	PÕHJA RO	Kokku
Koolieelsed lasteasutused	96	99	221	323	739
Koolid	83	94	183	212	572
Noortelaagrid	7	5	11	5	28
Lapsehoiuteenus	18	18	88	152	276
Asenduskoduteenus	28	4	22	19	73
Üldhooldekodud täiskasvanutele	39	32	69	38	178
Muud hoolekandeteenused	11	20	13	28	72
Erihoolekandeteenused	49	35	35	58	177
Kokku*	331	307	642	835	2115

* ei sisalda objekte, mis toitlustavad tervishoiu- ja kinnipidamisasutusi

Kõikides tabelites rida „Muud hoolekandeteenused“ sisaldab endas järgmisi teenuseid:

- 1) varjupaigad, tugikodud, turvakodud lastele ja täiskasvanutele
- 2) ööpäevane sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus

Tegutsevaid sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse pakkujaid oli 37. Tegutsevaid varjupaiku, tugikodusid, turvakodusid lastele ja täiskasvanutele oli 35.

Kõikides tabelites rida „Erihoolekandeteenused“ sisaldab endas toetatud elamise teenust, kogukonnas elamise teenust, ööpäevaringset erihooldusteenust. Tegutsevatest

erihooldekandeteenuste pakkujatest oli ainult ööpäevaringset erihooldusteenust pakkujaid 65.

Tehti 7 ettekirjutust: koolieelsetele lasteasutustele (4), koolidele (2) ja ööpäevaringsetele täiskasvanute üldhooldekodudele (1).

Registreeriti 54 kaebust: koolides (14 kaebust), koolieelsetes lasteasutustes (18), täiskasvanute üldhooldekodude kohta (9), lapsehoiuteenuse kohta (6) ja muude¹ (7) objektide kohta. Registreeritud kaebuste kontrollimiseks algatati menetlused. Põhjendatuks osutus 20 kaebust: 5 kooli, 7 koolieelsete lasteasutuste, 1 lapsehoiuteenuse, 6 täiskasvanute üldhooldekodude ja 1 muude objektide kohta.

Koolide kohta oli mitu kaebust seotud õppekorralduse ja ruumide remondivajadusega, kaevati ka seebi, paberi ja prill-laudade puudumise üle tualettides, üks kaebus esitati klassiruumide kõrge temperatuuri kohta maikuus, kahel korral kaevati kooli renoveerimisest tuleneva müra, tolmu ja vibratsiooni üle ning ruumis esineva hallituse üle. Jätkuvalt kaevati raskete koolikottide, kontrolltööde planeerimise, 1. klassi õpilastele koduste õpiülesannete andmise ja suure õppekoormuse üle. Koolieelsetes lasteasutustes kaevati rühmas leviva ebameeldiva lõhna üle, liivakasti liiva ebameeldiva lõhna üle, liivakastide puudulikku katmist, puuduliku riietekuivatamise võimaluse üle, õueala pinnareostuse üle, kätepesuks puuduva sooja vee üle, külmade ruumide ja põranda üle, lasteaia töökorralduse üle (remondi ajaks koliti asenduspinnale), peatäide üle. Kaebusi esitati üldhooldekodude hooldamistingimuste, koristamata ruumide, katkiste põrandate, parasiitide, sisustusnõuete rikkumise kohta. Lapsehoiuteenuse pakkumisega seoses kaevati teenusepakkuja poolt tervisekaitsenõuete rikkumiste üle.

2018. aastast alates kannab haridus- ja sotsiaalasutuste valdkond riigi poolt pakutava teenuse nime „Teenus nr 145“, mille mõõdikud iseloomustavad valdkonna olukorda:

Tabel 2. Teenus nr 145 mõõdikud

Teenuse nimi	2018 täitmine
koolide vastavus valgustatuse nõuetele	96%
süsihappegaasi sisaldus õpperuumides vastab nõuetele (viibimine koolides, kus on piisav õhuvahetus)	93%
isikliku hügieeni tagamise tingimused koolieelsetes lasteasutustes	100%
liikumise ja kehalise tegevuse tingimused koolides	99%

2017. aastaga võrreldes kasvas lapsehoiuteenuste pakkujate arv (2017. a oli 262 tegutsevat objekti, 2018 lõpus 276), lasteaedade arv vähenes ühe asutuse võrra (2017. a 740 ja 2018. a 739 tegutsevat). Eelneva aastaga võrreldes kasvas ka täiskasvanutele mõeldud ööpäevaste

¹ „Muud“ on valdkonna alla kuuluvad objektid, mille kohta ei ole kehtestatud TA inspektorite tööd reguleerivaid määruseid (huvikoolid; sotsiaalkeskused; toitlustamiseta kutsekoolid; spordihooned, mis ei kuulu koolile, spordiklubid, tantsustuudiod, mängutoad jms) kuid mida külastatakse kas terviseohutuse hinnangu andmiseks või kaebuste/pöördumiste puhul. Kontrollitakse tarbijakaitse seaduse alusel, arvestades head tava ja standardeid.

üldhooldekodude arv (2017.a 169, 2018.a 178), muude hoolekandeteenuste pakkujate arv (2017.a 65, 2018.a 72) ja erihoolekandeteenuste arv (2017.a 156, 2018.a 177).

Võrreldes 2017. aastaga suurenes RO-de poolt läbivaadatud projektide, ehitiste kasutuselevõtmise hinnangute ja väljastatud terviseohutuse hinnangute arv arv, 2018. a:

- vaadati läbi 192 projekti (2017.a 153)
- väljastati 101 ehitiste kasutuselevõtmise hinnangut (2017 a 77)
- väljastati 214 terviseohutuse hinnangut (2017. a 167)

Inspektorite arv regionaalosakondades vähenes.

Laste ööpäevaringselt tegutsevaid üldhooldekodusid (sh laste ööpäevaringsed varjupaigad) oli 9 (2017. a 10). Täiskasvanute ööpäevaringselt tegutsevaid üldhooldekodusid oli 178 (2017. a 169).

Tabel 3. Tegutsevate ööpäevaringsete (üld)hoolekandeaasutuste arv

IDA		LÄÄNE		LÕUNA		PÕHJA	
laste	täiskasvanute	laste	täiskasvanute	laste	täiskasvanute	laste	täiskasvanute
3	39*	1	32*	1	69*	4	38*

*ei sisalda varjupaiku

Enamus üldhooldekodusid asub hooldekoduks kohandatud hoonetes. Probleemiks on olnud, et siiani on üldhooldekodu teenus ainus sotsiaalteenus, mis ei pea saama enne tegevuse alustamist Terviseametilt terviseohutuse hinnangut. Tegevusloa saamiseks hinnangu olemasolu nõutakse alates 2020. a., kuid hinnangut saab taotleda juba 2019.a. Puudused keskkonnatervise nõuete täitmisel esinevad paljudes üldhooldekodudes.

Regionaalosakondade tööd kajastavad Tabelid 4, 5 ja 6.

Tabel 4. Ennetav järelevalve

	IDA	LÄÄNE	LÕUNA	PÕHJA	Kokku
Detailplaneeringute lähteseisukohtade arv	0	0	4	0	4
Läbivaadatud detailplaneeringute arv	0	0	3	0	3
Läbivaadatud projektide arv	32	16	26	118	192
Ehitise kasutuselevõtmise hinnangute arv	10	6	22	63	101
Terviseohutuse hinnangu andmine	33	25	57	99	214

Ettekirjutuste arv on võrreldav eelnenud aastaga (2017 a 6 ettekirjutust, 2018. a 7). Kaebuste üldarv võrreldes eelnenud aastaga kasvas: esitati 54 kaebust, 2017. a 47 kaebust. Põhjendatud kaebuste (20) arv on 2017. aastaga (19 põhjendatud kaebust) võrreldav. Isikute arv, kelle suhtes rakendati sunniraha ja sunniraha summa on võrreldes eelmise aastaga kasvanud (2018.a 3 isikut, 2017 a 1).

Tabel 5. Ettekirjutuste, märgukirjade, kaebuste arv, sunniraha määramine

	IDA	LÄÄNE	LÕUNA	PÕHJA	Kokku
Märgukirjade arv	62	6	35	304	407
Ettekirjutuste arv	7	0	0	0	7
Kaebuste üldarv	17	0	15	22	54
Põhjendatud kaebuste arv	12	0	4	4	20
Isikute arv, kelle suhtes rakendatud sunniraha	3	0	0	0	3
Sunniraha summa kokku	770	0	0	0	770

Tabel 6. Kontrollitud objektide arv regionaalosakondades

	IDA	LÄÄNE	LÕUNA	PÕHJA	Kokku
Koolieelsed lasteasutused	85	91	201	274	651
Koolid	48	44	120	83	295
Noortelaagrid	7	5	11	5	28
Lapsehoiuteenus	4	7	20	38	69
Asenduskoduteenus	28	4	21	14	67
Üldhooldekodud täiskasvanutele	39	30	69	25	163
Muud hoolekandeteenused	6	5	3	13	27
Erihoolekandeteenused	13	15	25	27	80
Muud	1	0	0	13	14
Kokku	231	201	470	492	1394

Vaatamata paranenud olukorrale keskkonna tingimuste täitmise osas, esineb korduvaid puudusi:

Koolieelsetes lasteasutustes:

- ruumide remondi vajadus;
- valgustus renoveerimata, puuduv valgustuse mõõtmise protokoll;
- puuduvad tingimused laste riiete kuivatamiseks;
- liivakastide servaluad vajavad uuendamist, pehkinud väljavahetamist;
- liivakastidel puuduvad katted;
- lagunevad piirdeaiad;
- päevakava nõuete rikkumised;
- ruumide kitsikus 1960.-1980. a ehitatud lasteaedades;

Koolides:

- õppe- ja teiste ruumide remondi vajadus;
- tehnoloogiaruumis puuduv ventilatsioon;
- seebi ja paberi puudumine tualettruumides;
- päevakava ja õppekorralduse nõuete rikkumine õpetajate poolt (nädala koormuse ületamine, kontrolltööde planeerimine esmapäevale ja reedele ning esimesele ja viimasele õppetunnile);
- tehnoloogiaruumis, keemiakabinetis ei ole ohutusjuhendeid näha;
- tehnoloogiaruumi seadmed amortiseerunud;
- puuduv valgustuse mõõtmise protokoll;

Täiskasvanute hoolekandeesutustes:

- ruumide pindala ei vasta nõuetele (tubade ülerahvastatus)
- elutubade mööbel ei ole nõuetekohane;
- sanitaarseadmete arv ei vasta määruses nõutule;
- koristusinventar markeerimata ja hoitakse tualettruumides;
- ruumide remondivajadus;
- puudu tervishoiuruum;
- puuetega inimeste liikumisvõimalused;

Sihtuuring

2018. a alustati 2-aastase sihtuuringuga „Koolide ja lasteaedade sisekliima, sealhulgas valgustustiheduse olukorra kaardistamine“, mis viiakse läbi 2018-2019.a ning mille eesmärk on välja selgitada asutused, mille sisekliima ja valgustus vajavad optimeerimist. Kontrollitud asutuste kohta koostavad regionaalosakonnad omapoolsed kokkuvõtted 2019. a lõpuks. Uuringu korraldas Keskkonnatervise osakond ja läbiviijateks on regionaalosakondade inspektorid. Kontrollimisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse

06.10.2011.a määruse nr 131 " Tervisekaitseõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule" ja Vabariigi Valitsuse 30.05.2013. a määruse nr 84 "Tervisekaitseõuded koolidele" nõuetest. Uuring hõlmab kõiki tegutsevaid koole ja lasteaedu.

2018.a kontrolliti uuringu raames 651 lasteaeda ja 295 kooli.

Uuringu läbiviimisel juba selgunud probleemid:

- paljudel ei ole esitada valgustuse mõõtmise protokoll. Amet on varasemalt hinnanud tulemusi protokollide põhjal, kuid kuna koopiad nendest ei tehta, puuduvad valgustuse mõõtmiste protokollid;
- puuduvad ventilatsiooni mõõtmiste protokollid;
- asutustes leiti niiskuskahjustust ja hallitust;
- koole (va ööbimise ehk õpilaskoduga koolid) on hinnatud TA ohuprognooosi põhjal mitu aastat madala riskiga objektideks ja paljud koolid jäid mitu aastat kontrollimata. Uuringu raames koole kontrollides leiti mitmeid keskkonnatervisealaseid puuduseid.

Parma deklaratsiooni indikaatornäitajad

Parma deklaratsiooni indikaatornäitajate järgi hindab amet alates 2012. a koolide, koolieelsete lasteasutuste, asenduskodu- ja lapsehoiuteenuse osutamise kohtade ning laste hoolekandeesutuste ja noortelaagrite elu- ja õppekeskkonna seisundit.

Tabel 7 võtab kokku regionaalosakondade järelevalve all olevate haridus- ja sotsiaalasutuste valdkonna objektide vastavuse Parma deklaratsiooni indikaatornäitajate järgi. Võrdluseks on kõrval toodud 2017. a näitajad.

Tabel 7.

Koolieelsed lasteasutused	Osakaal asutuste üldarvust %	
	2017	2018
Indikaatorid		
Isikliku hügieeni tingimused tagatud	99	100
Nõuetele vastava joogiveega varustatud	100	100
Joogiveest tingitud nakkuspuhangute arv	0	0
Liikumise ja kehalise tegevuse tingimused on tagatud	99	100
Viibimine hoonetes, kus on niiskus ja hallitus	2	3
Viibimine hoonetes, kus on piisav ventilatsioon	95	96
Viibimine hoonetes, kus on piisav tehisvalgustus	96	94

Koolid				Osakaal asutuste üldarvust %	
Indikaatorid				2017	2018
Isikliku hügieeni tingimused tagatud				99	99
Nõuetele vastava joogiveega varustatud				99	99
Joogiveest tingitud nakkuspuhangute arv				0	0
Liikumise ja kehalise tegevuse tingimused				99	99
Viibimine hoonetes, kus on niiskus ja hallitus				2	5
Viibimine hoonetes, kus on piisav ventilatsioon				92	93
Viibimine hoonetes, kus on piisav tehisvalgustus				98	96

Asenduskoduteenused				Osakaal asutuste üldarvust %	
Indikaatorid				2017	2018
Isikliku hügieeni tingimused tagatud				100	100
Nõuetele vastava joogiveega varustatud				100	100
Joogiveest tingitud nakkuspuhangute arv				0	0
Liikumise ja kehalise tegevuse tingimused				100	100
Viibimine hoonetes, kus on niiskus ja hallitus				0	1
Viibimine hoonetes, kus on piisav ventilatsioon				100	100
Viibimine hoonetes, kus on piisav tehisvalgustus				100	99

Lapsehoiuteenus				Osakaal asutuste üldarvust %	
Indikaatorid				2017	2017
Isikliku hügieeni tingimused tagatud				99	100
Nõuetele vastava joogiveega varustatud				96	100
Joogiveest tingitud nakkuspuhangute arv				3	0
Liikumise ja kehalise tegevuse tingimused				96	100
Viibimine hoonetes, kus on niiskus ja hallitus				3	0
Viibimine hoonetes, kus on piisav ventilatsioon				96	100
Viibimine hoonetes, kus on piisav tehisvalgustus				96	100

Laste hoolekandeesutused				Osakaal asutuste üldarvust %	
Indikaatorid				2017	2018
Isikliku hügieeni tingimused tagatud				100	100
Nõuetele vastava joogiveega varustatud				100	100
Joogiveest tingitud nakkuspuhangute arv				0	0
Liikumise ja kehalise tegevuse tingimused on tagatud				91	90
Viibimine hoonetes, kus on niiskus ja hallitus				0	0

Viibimine hoonetes, kus on piisav ventilatsioon				100	100
Viibimine hoonetes, kus on piisav tehisvalgustus				100	90

Noortelaagrid	Osakaal asutuste üldarvust %	
	2017	2018
Indikaatorid		
Isikliku hügieeni tingimused tagatud	100	100
Nõuetele vastava joogiveega varustatud	100	96
Joogiveest tingitud nakkuspuhangute arv	0	0
Liikumise ja kehalise tegevuse tingimused on tagatud	100	100
Viibimine hoonetes, kus on niiskus ja hallitus	0	0
Viibimine hoonetes, kus on piisav ventilatsioon	100	100
Viibimine hoonetes, kus on piisav tehisvalgustus	100	100

Parma indikaatorite tabelist on näha, et mõned näitajad vähenesid võrreldes eelmise aastaga. Põhjuseks on, et Parma indikaator %-des ei näita reaalselt olukorda adekvaatselt, kui tegemist on väikese arvu objektidega. %-des saab hinnata tulemust siis, kui valim on suur. Statistiliselt vähenes nõuetele vastava joogiveega varustatud noortelaagrite arv vaid 1 võrra, kuid kuna Parma indikaatorid väljendatakse %-des ja noortelaagreid on kokku vaid 28, tähendab see vastava indikaatori kukkumist 100%-lt 96%-le. Asenduskoduteenuseid pakkus 73 asutust, neis 72-s hinnati kontrollimisel tehisvalgustus piisavaks. See tähendab aga kohe, et Parma indikaator vähenes eelmise aastaga võrreldes 100%-lt 99%-le. Laste hoolekandeesutuste arv, kus liikumise ja kehalise tegevuse tingimused on tagatud, langes 10-lt 9-le kuna kontrollimisel esines puudus ja vastav indikaatornäit langes 91%-lt 90%-le. Hästi kirjeldab Parma indikaatorite mitte asjakohasust järgnev näide: laste hoolekandeesutuste arv, kus piisav tehisvalgustus langes 10-lt asutuselt 9-le kuid Parma indikaatorina väljendades tähendas see langust 100%-lt 90%-le.

2018. a käivitus 2-aastane sihtuuring „Koolide ja lasteaedade sisekliima, sealhulgas valgustustiheduse olukorra kaardistamine“. Seoses sellega kontrolliti mitmeid asutusi, mida 2017.a aastal ei olnud ette nähtud kontrollida. Kuna ohuprongoosi järgi (TA sisedokument) hinnati õpilaskoduta koole madala riskiga objektideks, ei kontrollitud neid mitu aastat, kui objekti kohta ei saanud just kaebust. Sisekliima uuringus pöörati 2018.a väga tähelepanu ka ventilatsiooni ja valgustuse protokollide olemasolule. Sellest tulenevalt on näha ja usutav, et koolide ja koolieelsete lasteasutuste olukord väljendatuna Parma indikaatorites (niiskus, hallitus, ventilatsioon, tehisvalgustus) 2017. aastaga võrreldes 2018.a veidi halvenes.

Lasteasutuste üldarvu arvestades on asutustes keskkonnatervise olukord hea, kuigi koolides ja koolieelsetes lasteasutustes tuleb tähelepanu pöörata niiskusekahjustuste ennetamisele ja likvideerimisele.

Koostas: Kaili Sillamaa